

2013-06-26

Riktlinjer för riskhantering och internkontroll

1. INLEDNING

Det yttersta syftet med den planering, styrning och uppföljning som sker genom kommunens styrsystem är att medborgarna ska få största möjliga nytta av de resurser som ställs till den kommunala verksamhetens förfogande.

Den systematiska riskhanteringen utgör ett komplement till styrsystemet som syftar till att upptäcka och korrigera felaktigheter i agerandet som t ex dåligt utnyttjade av resurser eller för stort, eller onödigt, risktagande. Därmed utgör den ett stöd för att på bästa sätt uppfylla beslutade verksamhetsmål och att undvika oönskade händelser eller utfall i samband med det.

2. SYFTE

Det närmare syftet med riskhantering och internkontroll kan beskrivas som att

- Trygga kommunens tillgångar
- Säkerställa att lagar och av myndigheter utfärdade regler efterlevs
- Minimera risker
- Säkra att resurser används enligt fattade beslut
- Säkra en rättvisande redovisning
- Upprätthålla förtroendet för förtroendevalda och medarbetare samt skydda från oberättigade misstankar

3. GENOMFÖRANDE

Riskhanteringen innefattar följande sex moment:

1. Riskinventering
2. Riskanalys
3. Riskhantering
4. Kontrollplan
5. Genomförande av kontrollaktiviteter
6. Återrapportering efter genomförda åtgärder

Aktiviteterna beslutas, genomförs och rapporteras årligen inom ramen för kommunens styrprocess enligt vad som framgår närmare nedan.

1. Riskinventering

Riskinventeringen syftar till att synliggöra och dokumentera alla risker som är förknippade med kommunens olika verksamheter och ansvarsområden. För att så långt möjligt uppmärksamma alla risker behöver riskinventeringen ske under brett deltagande av chefer och medarbetare med ingående kunskap om hur verksamheten bedrivs inom olika områden. Riskerna avser såväl oönskade händelser och resultat av verksamheterna som ineffektiv resursanvändning.

2. Riskanalys

Riskanalysen innebär dels en bedömning av sannolikheten för att de oönskade händelser eller resultat som förtecknats i riskinventeringen ska inträffa, dels en beskrivning av vilka konsekvenser det kan leda till. Konsekvenserna kan t ex vara sådana som påverkar enskilda individer eller företag på ett oönskat vis, innebär ineffektiv resursanvändning eller att ekonomiska resurser går helt förlorade eller skadar förtroendet för kommunens verksamhet.

3. Riskhanteringsplan

I riskhanteringsplanen beskrivs förhållningssätt till och olika åtgärder för att eliminera eller minska riskerna. Planen beskriver hur de olika riskerna hanteras under det närmaste verksamhetsåret. Vissa risker kan vara av det slaget att de måste accepteras och insatserna mera inriktade mot att begränsa skadorna än att minska risken, i andra fall kan riskerna minskas eller elimineras genom förändringar i sättet att bedriva verksamheten och i ytterligare andra fall kan riskerna kontrolleras och begränsas genom särskilda kontrollinsatser. Riskhanteringsplanen ska ge uttryck för en samlad syn i dessa hänseenden.

4. Kontrollplan¹

Med utgångspunkt från riskhanteringsplanen ska kontrollplanen beskriva vilka kontrollinsatser som ska genomföras under det närmaste verksamhetsåret, vem som ansvarar för att de genomförs och hur de ska rapporteras.

5. Genomförande av kontrollåtgärder

Avser de rutinförändringar, kontrollåtgärder eller skadeförebyggande insatser som görs under verksamhetsåret i enlighet med beslutad kontrollplan.

6. Återrapportering efter genomförda åtgärder

Avser en dokumenterad redogörelse för de kontroller och andra åtgärder som har genomförts enligt kontrollplanen. Av redovisningen ska framgå vilka rutiner som har förändrats och vilka kontroller som har genomförts samt en bedömning av vad som därigenom har uppnåtts och eventuella förslag om fortsatta insatser inom granskningsområdena.

¹ Kontrollplanen utgör inget eget dokument utan ingår som ett avsnitt i riskhanteringsplanen som beskriver vilka kontrollinsatser som kommer att genomföras under verksamhetsåret.

4. ANSVAR

Varje nämnd ansvarar för riskhantering och internkontroll inom sitt ansvarsområde.

För kommunstyrelsens del tillkommer, förutom ansvaret för egen verksamhet, ansvaret för att samordna och ha uppsikt över övriga nämnders, gemensamma nämnders och kommunala bolags verksamhet.

Förvaltningschef ansvarar för att riskhanteringsplanens fyra första moment genomförs och dokumenteras i sådan tid att förslag till riskhanteringsplan och kontrollplan kan beslutas av ansvarig nämnd i anslutning till att nämndplanen för det kommande verksamhetsåret behandlas.

Efter att nämnden beslutat om riskhanteringsplan och kontrollplan är det förvaltningschefens ansvar att se till så att de åtgärder som planerna omfattar blir genomförda i den mån det närmare ansvaret inte framgår redan av nämndens beslut. I förvaltningschefens uppdrag ligger också att löpande genomföra sådana rutinförändringar eller andra åtgärder som kan vara påkallade.

Efter varje verksamhetsår redovisas resultatet av de kontrollåtgärder som har genomförts under året till ansvarig nämnd.

Det ankommer på kommundirektören att lämna närmare anvisningar om tillämpningen av dessa riktlinjer.

5. RISKHANTERINGEN I STYRPROCESSEN

För att riskhanteringen ska inordnas på ett naturligt vis i den planering och uppföljning som sker enligt kommunens styrprocess ska nämndernas beslut om riskhanterings- och kontrollplan ske i anslutning till att nämndplanerna beslutas. Även kommunstyrelsen beslutar om sin riskhanterings- och kontrollplan under hösten innan det år planen avser.

De beslutade kontrollinsatserna genomförs under ifrågavarande verksamhetsår.

Resultatet av riskhanteringen och kontrollinsatserna redovisas i anslutning till att nämndernas upprättar sina årliga verksamhetsberättelser.